

Historia Slavorum Occidentis
2022, R. 12, nr 2 (33)
ISSN 2084-1213
DOI: 10.15804/hsohso220203

ROBERT T. TOMCZAK (POZNAŃ)

ORCID: 0000-0001-9377-8505

Średniowieczne polonica i silesiaca ze zbiorów Archiwum Uniwersytetu Karola w Pradze¹

Słowa kluczowe: Archiwum Uniwersytetu Karola; polonica; silesiaca; Jadwiga Andegawencka; uniwersytety praskie

Keywords: Charles University Archives; Polish collection; Silesian collection; Jadwiga of Poland; Prague universities

Abstract: The article presents a brief history of the medieval manuscript collections of the Charles University Archives in Prague which includes a catalogue of 13 medieval (1345–1508) Polish and Silesian charters stored there.

Archiwum Uniwersytetu Karola w Pradze (Archiv Univerzity Karlovy – AUK) jest publicznym archiwum specjalistycznym (akredytowanym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Czeskiej), które stanowi integralną część Instytutu Dziejów Uniwersytetu Karola (Ústav dějin Univerzity Karlovy a archiv Univerzity Karlovy – ÚDAUK). Z założenia archiwum przechowuje archiwalia powstałe w wyniku działalności Uniwersytetu Karola (również spuścizny jego profesorów, dokumenty organizacji studenckich i akademickich oraz artefakty akademickie – medale, pieczęci, insygnia) oraz prowadzi działalność naukowo-dydaktyczną z zakresu dziejów uniwersytetów i wyższej edukacji. Średniowieczna tradycja uniwersytecka w Pradze

---

¹ Publikacja powstała w ramach projektu badawczego „Średniowieczne i wczesnonowożytne polonica w czeskich zbiorach naukowych”, finansowanego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego – Narodowy Program Rozwoju Humanistyki nr 11H 18 0181 86.

(*studium generale* założone w 1348 r.) ma również odzwierciedlenie w uniwersyteckim zasobie archiwalnym, w którym przechowywane są najstarsze dokumenty (w większości oryginały) rękopiśmienne dotyczące najwcześniejszej działalności uniwersyteckiej w Pradze². Z racji bogatych kontaktów edukacyjnych studentów z Królestwa Polskiego z uniwersytetami praskimi³ w okresie średniowiecza⁴ część z tych zbiorów ma związek także z Polską⁵.

Dzieje archiwum uniwersyteckiego (po raz pierwszy wzmiankowane w statutach z 1360 r.)⁶ oraz jego zbiorów są dość burzliwe⁷, jak sama zresztą historia praskich

---

² Na potrzeby niniejszego artykułu jako chronologiczną granicę okresu średniowiecznego autor używa 1526 r. (kres panowania dynastii jagiellońskiej w Czechach), podobnie jak przyjmuje historiografia czeska, choć warto zaznaczyć, że z perspektywy innych historiografii wkraczamy już w epokę wczesnonowożytną.

³ W okresie średniowiecza można mówić o kilku uniwersytetach, które były prawnymi spadkobiercami starej fundacji uniwersyteckiej króla Karola IV Luksemburskiego z 1348 r.: praskie *studium generale* 1348–1372, Uniwersytet prawniczy 1372–1419, Uniwersytet trójwydziałowy 1372–1419, Uniwersytet utrakwistyczny 1419–1622.

⁴ Zob. R.T. Tomczak, *Kontakty edukacyjne Polaków z uniwersytetami praskimi w okresie średniowiecza. Studium prozopograficzne*, Poznań 2020.

⁵ O historii związków Królestwa Polskiego i Uniwersytetu Jagiellońskiego z praskim środowiskiem uniwersyteckim oraz o badaniu dziejów uniwersytetów w średniowieczu zob. najnowsza polską literaturę naukową: M. Kowalczyk, *Colligite fragmenta ne pereant... Studia z dziejów Uniwersytetu Krakowskiego w średniowieczu*, Kraków 2010; M. Zdanek, *Uniwersytet Krakowski wobec własnej przeszłości w XV–XVI wieku*, Kraków 2017; *Universitätsstudium und Gesellschaft in Mitteleuropa vom 15. bis zum 18. Jahrhundert*, red. K. Ożóg, M. Zdanek, Kraków 2017; K. Ożóg, *Die ersten Professoren generationen an der Krakauer Universität im 15. Jahrhundert*, *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 60 (2020), z. 1, s. 15–25 (dalej AUC-HUCP); W. Świeboda, *Universitas contra haeresim. Działalność antyheretycka Stanisława ze Skarbimierza jako przedstawiciela Uniwersytetu Krakowskiego*, Kraków 2021.

⁶ *Statuta Universitatis Pragensis*, ed. A. Ditrich, A. Spirk, [w:] *Monumenta historica Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis*, t. 3, Pragae 1848, s. 8.

⁷ V.J. Nováček, *Několik listin týkajících se kolleje Karlovy z let 1367–1424*, *Věstník Královské české společnosti nauk, třída filosoficko-historicko-jazykozpytná* 12 (1895), s. 1–30; A. Haas, *Archiv Karlovy university v Praze. Poznámky k jeho inventarizaci*, *Časopis archivní školy* 15–16 (1937–1938), s. 1–68 [Praha 1940]; tenże, *Universitní listiny v archivu Národního muzea*, *Časopis Národního muzea* 116 (1947), s. 58–62; V. Vojtíšek, *O archivu University Karlovy a jeho ztrátách*, *Archivní časopis* 1 (1951), s. 86–93; M. Truc, *O stavu a úkolech Archivu University Karlovy*, *Sborník archivních prací* 6 (1956), z. 1, s. 239–265; tenże, *K dějinám archivu pražské university v polovině 18. století*, *AUC-HUCP* 1 (1960), s. 91–126; K. Kučera, M. Truc, *Archiv University Karlovy. Průvodce po archivních fondech*, Praha 1961; M. Svatoš,

uniwersytetów, a przez to jedynie część pierwotnego materiału rękopiśmiennego pochodzącego z czasów średniowiecza dochowała się do naszych czasów. Wpływ na uszczuplenie średniowiecznego materiału archiwalnego miały głównie dwa istotne wydarzenia. Pierwszym były długoletnie przygotowania do obchodów jubileuszu 500-lecia uniwersytetu, podczas których profesor teologii Maxmilián Millauer miał za zadanie uporządkować uniwersyteckie zbiory dokumentów rękopiśmiennych, które miały następnie zostać opracowane naukowo. Do przechowywanych wówczas w archiwum 183 dokumentów Millauer polecił dołączyć kolejne 34, ale sugerował także wyłączyć ze zbiorów uniwersyteckich dokumenty (około 100), które jego zdaniem nie miały związku z dziejami uniwersytetu⁸. Ostatecznie, w latach 1827–1828 przeprowadzono w związku z tym ewidencję i łącznie aż 151 dokumentów trafiło do Muzeum Narodowego w Pradze⁹. Nieznajomość najstarszych dziejów uniwersytetu przez Millauera spowodowała utratę wielu dokumentów, których część dopiero na przełomie XIX i XX w. postanowił odzyskać archiwista Václav Schulz, a potem w 1943 r. kolejni pracownicy archiwum uniwersyteckiego (odzyskali w sumie 82 dokumenty). Dzieło odzyskiwania dokumentów uniwersyteckiej proveniencji kontynuował potem Michal Svatoš, choć zadanie to nadal nie zostało ukończone¹⁰.

Drugim wydarzeniem, które mocno uszczupliło najstarsze zbiory archiwalne uniwersytetu w Pradze, była druga wojna światowa, kiedy to wiosną 1945 r. naziści

---

Jan Reček a jeho písemná pozůstalost v archivu pražské univerzity, AUC-HUCP 14 (1974), z. 1–2, s. 121–160; tenże, *Rukopis Privilegia universitatis Pragensis a jeho historická cena*, Zprávy Archivu Univerzity Karlovy 1 (1976), s. 37–49; tenże, *Listiny k počátkům koleje Matyáše Loudy z Chlumčan*, AUC-HUCP 17 (1977), z. 1, s. 71–96; tenże, *Diplomatář pražské univerzity*, Praha 1980 (niepublikowana praca doktorska); tenże, *Rozsah a původní podoba listinného fondu Pražské univerzity*, AUC-HUCP 25 (1985), z. 2, s. 15–33; tenże, *Diplomatický rozbor listin k dějinám pražské univerzity*, AUC-HUCP 29 (1989), z. 2, s. 71–95; tenże, *Středověká vysvědčení absolventů pražské univerzity (Studie k univerzitnímu diplomatáři III)*, [w:] *Historia docet. Sborník prací k počtě šedesátých narozenin prof. PhDr. Ivana Hlaváčka, CSc.*, eds. M. Polívka, M. Svatoš, Praha 1992, s. 463–474; tenże, *Digitalizace listin Archivu Univerzity Karlovy v Praze (bilance jednoho projektu)*, AUC-HUCP 49 (2009), z. 1, s. 113–117; *Nejstarší listiny Univerzity Karlovy*, wyd. J. Royt, Praha 2018.

⁸ K. Kučera, M. Truc, *Archiv University*, s. 81.

⁹ M. Svatoš, *Rozsah*, s. 22.

¹⁰ Ostatnio, w 2018 r. Uniwersytet Karola nabył od prywatnego właściciela drugi egzemplarz (arcybiskupi, cesarski utracono podczas drugiej wojny światowej) bulli papieskiej Klemensa IV z 26 I 1347 r., wraz z instrumentem notarialnym, które przechowywane są obecnie w Archiwum Uniwersytetu Karola: AUK Praha, *Listiny I (1358–1997)*, sygn. I/106 (bulla); I/107 (instrument notarialny), za: *Nejstarší listiny*.

wywieźli z archiwum jedne z najcenniejszych i najstarszych źródeł do dziejów uniwersytetu (również dokumenty), a przede wszystkim wszystkie średniowieczne metryki studenckie (oraz wiele pochodzących z XVI–XVIII w.). Źródeł tych do dzisiaj nie odnaleziono (zapewne zostały zniszczone w nalotach na nazistowskie pociągi), a jedynie kilka ze średniowiecznych metryk studenckich zdołano wcześniej sfotografować (w dwudziestoleciu międzywojennym), a wcześniej wydać w początkach XIX w.¹¹ Z powyższych powodów średniowieczne zbiory Archiwum UK nie są zatem zbyt liczne i w zdecydowanej większości składają się z dokumentów rękopiśmiennych, które w pewnej części są związane również z ziemiami polskimi i śląskimi.

Współcześnie zbiór dokumentów rękopiśmiennych AUK składa się z 246 jednostek pochodzących z lat 1322–1997, z czego 173 pochodzi z okresu średniowiecza (1322–1526)¹². Źródła te zostały podzielone na dwa podzespoły: Listiny I (Dokumenty I) oraz Listiny II (Dokumenty II). Pierwszy zawiera 126 dokumentów (89 średniowiecznych) zachowanych w archiwum uniwersyteckim w XIX w. przez M. Millauera i przez niego ewidencjonowanych, a drugi 120 dokumentów (84 średniowiecznych), które zostały odzyskane lub pozyskane przez archiwum w późniejszym czasie. Dokumenty te zostały po 2000 r. zdigitalizowane (oprócz dwóch pozyskanych w 2018 r.) i udostępnione badaczom za pośrednictwem archiwum cyfrowego Monasterium¹³ oraz repozytorium cyfrowego Uniwersytetu Karola¹⁴ (Digitální repozitář Univerzity Karlovy). Przy okazji prac związanych z digitalizacją dokumenty te zostały na nowo zewidencjonowane i opisane przez Michala Dragouna.

Najstarszym źródłem ze zbiorów dokumentów AUK jest dokument pochodzący z 23 I 1322 r. (sygn. II/1), dotyczący wsi Horní Počernice (dziś część Pragi), która przynależała potem do Kolegium Karola IV (*Carolinum*), a najmłodszym – dokument papieża Jana Pawła II z 1997 r. (sygn. I/105) potwierdzający dokument papieża Klemensa VI z roku 1347. Najstarszym dokumentem uniwersyteckiej provenien-

¹¹ Zdołano wydać jedynie *Liber decanorum facultatis philosophicae Universitatis Pragensis ab anno Christi 1367 usque ad annum 1585*, [w:] *Monumenta Historica Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis*, t. 1, cz. 1–2, Pragae 1830–1832 oraz *Album, seu matricula facultatis iuridicae universitatis Pragensis ab anno Christi 1372 usque ad annum 1418*, [w:] *Monumenta Historica Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis*, t. 2, cz. 1, Pragae 1834.

¹² Okres średniowiecza jest w tym opracowaniu traktowany do 1526 r. (za czeską historiografią), a więc do momentu kiedy na tronie czeskim zasiadali przedstawiciele dynastii Jagiellonów.

¹³ <https://www.monasterium.net/mom/CZ-UKP/AUKP/fond> [dostęp: 10.12.2021].

¹⁴ Dostęp za pośrednictwem strony ÚDAUK: <https://udauk.cuni.cz/ARCH-34.html> [dostęp: 10.12.2021].

cji jest pierwszy statut (*Ordinationes Arnesti*), wydany przez arcybiskupa praskiego i kanclerza uniwersytetu Ernesta z Pardubic 10 IV 1360 r. (sygn. I/5). Większość dokumentów rękopiśmiennych przechowywanych w AUK dotyczy natomiast spraw majątkowych i sądowych związanych z Kolegium Karola IV oraz poddanymi we wsiach należących do kolegium. Do pozostałych kolegiów uniwersyteckich (Nacji Czeskiej, Loudy, króla Wacława IV, Wszystkich Świętych, Nazaretańskiego, królowej Jadwigi, Rečka) zachowały się głównie akty fundacyjne i niektóre dokumenty majątkowe.

Spśród wszystkich pergaminowych dokumentów średniowiecznych przechowywanych w AUK jako polonica i silesiaca¹⁵ można uznać natomiast łącznie 13 spośród nich (wszystkie oryginalne). Spora ich część dotyczy śląskiej wsi Kruszyńiec koło Góry (nr 1, 10, 11, 12, 13), której związek z praskim uniwersytetem nie jest do końca jasny, mimo że dokumenty jej dotyczące pochodzą z lat 1345–1508, a więc związek ten musiał być dość trwały. Kolejną grupą dokumentów związanych z Polską są bardzo dobrze rozpoznane w literaturze dokumenty dotyczące ufundowania kolegium dla biednych studentów teologii z Litwy przez królową Jadwigę Andegaweńską w 1397 r. (nr 4, 5) oraz jego przejścia przez nację czeską w 1411 r. (nr 9)¹⁶. Inne polonica i silesiaca dotyczą zaś rektora uniwersytetu trójwydziałowego

¹⁵ Jako polonica i silesiaca należy rozumieć, w szerokim estreicherowskim znaczeniu, wszelkie obiekty archiwalne mające związek z Polską i Śląskiem (geograficznie i administracyjnie, a więc także z ziemiami opawskimi, karniowskimi i raciborskimi). Zaliczyć do nich należy zatem dokumenty polskich i śląskich wystawców, spisane przez Polaków i Ślązaków (np. notariuszy publicznych) lub pochodzące z polskich i śląskich kancelarii (*polonica et silesiaca sensu stricto*), bądź też dokumenty obcych wystawców związane z Polską i Śląskiem przez odbiorcę dokumentu, miejsce wystawienia czy świadków (*polonica et silesiaca sensu largo*), za: M. Eder, *Wprowadzenie do lektury*, [w:] *Polonika ze zbiorów zamku Skokloster. Katalog*, oprac. tenże, Warszawa 2008, s. 15; M. Dembowska, *Ewolucja pojęcia bibliografii narodowej od Karola Estreichera do naszych czasów*, [w:] *Księga pamiątkowa ku czci Karola Estreichera (1827–1908). Studia i rozprawy*, red. J. Baumgart, H. Hleb-Koszańska i in., Kraków 1964, s. 98–113.

¹⁶ M. Malinowski, *Kolegium dla Litwinów w Pradze. Zakład królowej Jadwigi*, [w:] *Dzieje dobroczynności krajowej i zagranicznej*, t. 1, Wilno 1923, s. 384–388; J. Beblavý, *Lietuvių cėkų santykių Vytauto didžiojo laikais*, Kaunas 1930, s. 49–55; C. Zawodzińska, *Kolegium królowej Jadwigi przy Uniwersytecie Karola w Pradze i jego pierwszy statut*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace historyczne 9 (1962), s. 19–38; M. Svatoš, *Litvská kolej pražské univerzity (1397–1622)*, [w:] *Praha – Vilnius. Sborník prací k 400. výročí založení univerzity ve Vilniusu*, eds. J. Petr, L. Řeháček, Praha 1981, s. 19–32; B. Chmielowska, *Przywilej fundacyjny kolegium królowej Jadwigi przy Uniwersytecie Karola w Pradze*, [w:] *Dzieło Jadwigi i Jagielly. W sześćsetlecie chrztu Litwy i jej związków z Polską. Antologia historyczno-literacka*, red. W. Biliński, Warszawa 1989, s. 273–279; A. Kubiček, A. Petráňová, J. Petráň,

w Pradze i teologa Mikołaja Störa ze Świdnicy¹⁷ (nr 7, 8) i dziekanów wrocławskich (nr 2, 3) jako konserwatorów praw nacji polskiej¹⁸, a jeden z dokumentów został sporządzony przez kleryka diecezji wrocławskiej i notariusza publicznego Mikołaja syna Andrzeja *de Winczik* (nr 6).

Wszystkie wspomniane polonica i silesiaca z AUK w Pradze zostały opracowane w formie regestów, zgodnie z rozwiązaniami zastosowanymi w wydaniach katalogu dokumentów ze zbiorów Tomasza Niewodniczańskiego¹⁹ oraz katalogu dokumentów pergaminowych Biblioteki Jagiellońskiej²⁰ z tą różnicą, że znacznie rozszerzono sfragistyczną część informacyjną (z podaniem kształtu i typu pieczęci, średnicą, krótką deskrypcją wizerunku i odczytem legend), a także zrezygnowano z podania formuł kancelaryjnych. Uwzględniono zatem postulaty jak najszerszego udostępniania informacji zawartych w opracowywanych kolekcjach dokumentów pergaminowych²¹ oraz wytyczne do opisu poloniców zalecane przez Archiwum Główne Akt Dawnych²². Dodatkowo, podano również miejsce przechowywania cyfrowych wersji poszczególnych dokumentów w odpowiednich repozytoriach czy bibliotekach cyfrowych wymienionych powyżej.

Karolinum a historické koleje University Karlovy v Praze, Praha 1961, s. 115–117; J. Nikodem, *Jadwiga, król Polski*, Wrocław 2009, s. 376–377; M. Holá, *Studentské koleje pražské univerzity v pozdním středověku a raném novověku. Dějiny – správa – úřední písemnosti (do roku 1622)*, Praha 2017, s. 93–104, 127–134, 185–188.

¹⁷ M. Zahajkiewicz, *Teoria duszpasterstwa*, [w:] *Dzieje teologii katolickiej w Polsce*, t. 1, red. M. Rechowicz, Lublin 1974, s. 202, 213, 230–232, 244, 248.

¹⁸ V.V. Tomek, *Děje university pražské*, t. 1, Praha 1849, s. 130; M. Svatoš, *Pražské arcibiskupství a univerzita do husitství*, [w:] *Pražské arcibiskupství 1344–1994. Sborník statí o jeho působení a významu v české zemi*, eds. Z. Hledíková, J.V. Polc, Praha 1994, s. 89; W.E. Wagner, *Universitätsstift und Kollegium in Prag, Wien und Heidelberg. Eine vergleichende Untersuchung spätmittelalterlicher Stiftungen im Spannungsfeld von Herrschaft und Genossenschaft*, Berlin 1999, s. 55.

¹⁹ *Katalog dokumentów pergaminowych ze zbiorów Tomasza Niewodniczańskiego w Bitburgu*, oprac. J. Tomaszewicz, M. Zdanek, Kraków 2004.

²⁰ *Katalog zbioru dokumentów pergaminowych Biblioteki Jagiellońskiej*, t. 1, oprac. K. Nabiałek, W. Świeboda, M. Zdanek, Kraków 2014.

²¹ Zob. np. M.L. Wójcik, *Rec. z: Katalog śląskich dokumentów joannickich przechowywanych w Narodowym Archiwum w Pradze*, oprac. Roman Stelmach, Wrocław: Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Archiwum Państwowe we Wrocławiu, 2012, ss. 348, 16 il. cz.-b, *Hereditas Monasteriorum* 2 (2013), s. 351–389 (tu s. 355–356).

²² *Minimalne wymagania dla opisu archiwalnego* [online], http://agad.gov.pl/?page_id=890 [dostęp: 10.12.2020].

ANEKS

Katalog średniowiecznych poloniców i silesiaców w Archiwum Uniwersytetu Karola w Pradze**Skróty bibliograficzne**

- Beblavý – J. Beblavý, *Lietuvių cekų santykiai Vytauto didžiojo laikais*, Kaunas 1930.
- Chmielowska – B. Chmielowska, *Przywilej fundacyjny kolegium królowej Jadwigi przy Uniwersytecie Karola w Pradze*, [w:] *Dzieło Jadwigi i Jagiełły. W sześćsetlecie chrztu Litwy i jej związków z Polską. Antologia historyczno-literacka*, oprac. W. Biliński, Warszawa 1989, s. 273–279.
- Dragoun–Ratajová – *Listiny II (1322–1872). Katalog*, oprac. M. Dragoun, J. Ratajová, Praha 2013.
- Kučera–Truc – K. Kučera, M. Truc, *Archiv University Karlovy. Průvodce po archivních fondech*, Praha 1961.
- MUPr II/2 – *Codex diplomaticus almae Carolo-Ferdinandee universitatis Pragensesis*, [w:] *Monumenta Historica Universitatis Carolo-Ferdinandee Pragensesis*, t. 2, cz. 2, Praga 1834.
- MUPr III – *Statuta Universitatis Pragensesis*, [w:] *Monumenta Historica Universitatis Carolo-Ferdinandee Pragensesis*, t. 2, cz. 2, Praga 1848.
- Nováček – V.J. Nováček, *Několik listin týkající se kolleje Karlovy z let 1367–1424*, *Věstník Královské české společnosti nauk, třída filosoficko-historicko-jazykozpytná* 12 (1895), s. 1–30.
- Novotný – V. Novotný, *M. Jana Husi korespondence a dokumenty*, Praha 1920.
- Šmahel–Silagi – *Statuta collegii Hedwigis, reginae Poloniae*, [w:] *Statuta et Acta Rectorum Universitatis Carolinae Pragensesis 1360–1614*, vyd. F. Šmahel, G. Silagi, Praha 2018, s. 301–309.
- Teige/II – J. Teige, *Základy starého místopisu Pražského (1437–1620). Oddíl I*, t. 2, Praha 1915.
- Zawodzińska – C. Zawodzińska, *Kolegium królowej Jadwigi przy Uniwersytecie Karola w Pradze i jego pierwszy statut*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace historyczne* 9 (1962), s. 19–38.

1.

1345, 15 VII (in Divisione Apostolorum), Góra (Gora)

Jan, książę śląski i pan ścinawski (*Johannes dei gratia dux Slezie et dominus Stynawie*) nadaje Hunoldowi z Płocka (*Hunoldum de Plotzg*) i jego braciom Nagothowi (*Nagoth*), Parknizowi (*Parknyz*) i Henrykowi (*Heynrico*) dziedziczne posiadanie wsi Kruszyniec (*Juppendorf*) wraz z całym inwentarzem w obecności dziesięciu świadków.

Świadkowie: *Otton de Palow* (Otto z Pawłowic Małych k. Legnicy); *Johannes* (Jan) *et Peczone* (Pecz) *fratribus de Lodwigsdorf* (bracia z Ludwikowic Kłodzkich); *Schebanus de Ztedlicz dicto Ochrwolf* (Szczepan von Zedlitz zwany Ochrwolf); *Fridleus* (Fryderyk) *de Creppelin*; *Johannes de Panewitz* (Jan Panewitz); *Otton de Lubechow* (Otto z Lubachowa k. Świdnicy); *Georgius* (Jerzy) *de Rydelow*; *Hensilinus de Rakawicz* (z Rakowic k. Oleśnicy) *et Nicolaus de Munsterberg plebano in Crostna* (Mikołaj z Ziębic, proboszcz w Chróście k. Niemodlina, notariusz książęcy).

Org. łac., perg. 14,8 cm × 29,8 cm + 2,5 cm.

Na czerwonym jedwabnym sznurze przywieszona kolistą woskowa pieczęć w czarnej barwie (ø 76 mm). W polu pieczętnym przedstawiono wizerunek stojącego księcia Jana, który w prawej ręce trzyma chorągiew, a w lewej tarczę z orlicą i miecz oraz częściowo zachowaną legendą w otoku: *Johannes dei gracia ... dux Sl... Stinav*. Na rewersie znajduje się *contrasigillum* herbowe z wizerunkiem orlicy i częściowo zachowaną legendą w otoku: *Johannis ... Sle. Glog. du*.

In dorso: nota z XVI w.: *Item aff Juppendorf*, stara sygnatura, regest oraz napisana przez Maksymiliana Millauera data wydania dokumentu.

Dokument dobrze zachowany.

Sygn. AUK Listiny II/2.

Lit: Kučera–Truc, s. 93 (Reg.); Dragoun–Ratajová, s. 4–5 (Reg.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK

2.

1396, 11 VII (V Idus Iulius), Rzym (Romae)

Papież Bonifacy IX (*Bonifatius episcopus*) przekazuje dziekanom kościoła wrocławskiego (*Wartislauiensis*), lubuskiego (*Lubicensis*) i kościoła Wszystkich Świętych na Zamku Praskim (*omnium sanctorum in Castro Pragensis*) treść przywileju, który nadał doktorom, mistrzom i studentom Uniwersytetu Praskiego, zgodnie z którymi mają prawo przez pięć lat do dochodów z beneficjów kościelnych bez wymogu rezy-

dencji (AUK Listiny I/38), i nakazuje im zarządzanie wspomnianymi przychodami w wyżej wymienionym pięcioletnim okresie.

Org. łac., perg. 35,7 cm × 53,2 cm + 6,5 cm.

Na konopnym sznurze przywieszona ołowiana bulla papieska z napisem: *Bonifatius papa VIII* na awersie i wizerunkami św. Pawła i św. Piotra z początkowymi literami ich imion na rewersie (ø 35 mm).

Na zakładce wpis rejestracyjny: *Rta. gratis, Jo. de Tremosnicz*, pod zakładką litera: *L* z parą poziomych linii.

In dorso: litera: *R*, nota pisana ręką z XIV–XV w.: *Rugis*, regest pisany ręką z drugiej połowy XV w.: *De absenciis beneficiorum*, regest i sygnatura pisana ręką z XVI–XVII w., sygnatura z XVIII–XIX w. oraz regest Maksymiliana Millauera z 1821 r.

Dokument dobrze zachowany.

Sygn. AUK Listiny I/39.

Lit: MUPr II/2, nr 37, s. 338–341 (Ed.); Kučera–Truc, s. 85 (Reg.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

3.

1397, 26 I (VII° Kalendas Februarii), Rzym (Romae)

Papież Bonifacy IX (*Bonifatius episcopus*) otrzymał skargę od członków Uniwersytetu w Pradze w związku z przykrościami, które ich spotkały, więc na ich prośbę ustanawia proboszcza kościoła mogunckiego (*prepositus moguntiensis*) i dziekanów kościołów wrocławskich (*Wratislauiensis*) i Wszystkich Świętych na Zamku Praskim (*omnium sanctorum in Castro Pragensis*) konserwatorami [obrońcami praw] oraz sędziami uniwersytetu i jego członków. Wspomniani konserwatorzy mają zadbać o ukaranie (sądowe lub inne) wszystkich osób hańbiących Uniwersytet i jego członków, a jeśli to konieczne – wezwać pomoc władzy świeckiej. Ten dokument jest ważny przez 25 lat, a wszelkie inne przywileje o podobnej treści są unieważnione.

Org. łac., perg. 39,8 cm × 63,9 cm + 6,8 cm.

Na konopnym sznurze przywieszona ołowiana bulla z napisem: *Bonifatius papa VIII* na awersie i wizerunkami św. Pawła i św. Piotra z początkowymi literami ich imion na rewersie (ø 35 mm).

Na zakładce wpis rejestracyjny: *Pro Hinrico, G. Bothorn*, pod zakładką na lewo: *C.*, *Ja. de Papia, L. de Forlino*, na prawo: *de Bosco*.

In dorso: litera: *R*, pisana ręką z XIV–XV w. nota: *Rugis*, regest pisany ręką z drugiej połowy XV w.: *De absenciis beneficiorum*, regest i sygnatura pisana ręką z XVI–

XVII w.: *Pro universitate studii Pragensis*, regest ręką z XV w.: *Conservatorium novum*, sygnatura i regest pisany ręką z w. XVI–XVII.

Dokument dobrze zachowany.

Sygn. AUK Listiny I/41.

Lit: MUPr II/2, nr 39, s. 346–351 (Ed.); Kučera–Truc, s. 85 (Reg.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

4.

1397, 20 VII (*die vicesima Julii*), Praga (*Pragae*)

Wacław IV Luksemburski, król rzymski i czeski (*Wenceslaus dei gratia Romanorum rex semper Augustus et Boemie rex*), zezwala na prośbę swojej siostry, królowej polskiej Jadwigi Andegaweńskiej (*Hedwigis, reginae Poloniae*), na zakup domu i rocznego dochodu 200 kop groszy dla litewskich studentów Uniwersytetu Praskiego, przy czym dom i jego ziemia zostaną zwolnione ze wszystkich podatków, a także uściśla, że dochód może być zakupiony tylko spośród wolnych majątków.

Org. łac., perg. 28,9 cm × 46 cm + 7,6 cm.

Na żółto-czarnym jedwabnym sznurze była przywieszona majestatyczna pieczęć królewska (zerwana i utracona).

Na zakładce wpis regestracyjny: *Ad relacionem Sigismundi subcamerarii Wlachnico de Weytenmule*.

In dorso: *R. Bartholomeus de Nova civitate*, regest pisany ręką z XV w., odsyłacz do zapisu w księgach ziemskich, ręką z XVI w. zapis o wpisaniu zawartości dokumentu do ksiąg ziemskich oraz pisane ręką z XVI–XVII w. sygnatura i regest.

Dokument dobrze zachowany.

Sygn. AUK Listiny I/43.

Lit: MUPr II/2, nr 41, s. 355–358 (Ed.); Kučera–Truc, s. 85 (Reg.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

5.

1397, 10 XI (*die decima mensis Novembris*), Kraków (*Cracoviae*)

Polska królowa Jadwiga Andegaweńska (*Hedwigis, regina Poloniae, et heres Hungariae*), zakłada za zgodą króla czeskiego Wacława IV Luksemburskiego (*domini Wencesali eadem gratia Romanorum Regis et Boemie Regis*) kolegium dla litewskich studentów teologii Uniwersytetu Praskiego. Wyznacza swoich prokuratorów Jana rzeczzonego Szczekna (*Joannem dictum Szczekna*), cystersa i bakałarza teologii oraz

kupca Krzyża (*Crucem*) i Niepra (*Nyepronem*), mieszczan Starego Miasta Praskiego, aby nabyli dom dla tego kolegium i roczne dochody 200 kop groszy, a także aby zarządzali tymże kolegium.

Org. łac., perg. 36,3 cm × 69,2 cm + 8,1 cm.

Na różowym jedwabnym sznurze przywieszona woskowa w czerwonej barwie kolistą pieczęć (ø 33 mm) w większej woskowej misce. W polu pieczętnym przedstawiono w trójlistnym obramowaniu anioła trzymającego herby polski i węgierski. W otoku legenda: *S. Hedwigis dei gracia regine Polonie et (?)*.

In dorso: regest pisany ręką z XV w.: *Hedvigis regina Polonie ex consensu Wenceslai regis Bohemie locat procuratores pro emenda domo et censibus 200 sex. grossorum etc.* (uzupełniony w XVI–XVII w.), zapis z XVI w. o wpisaniu treści dokumentu do ksiąg ziemskich oraz pisane ręką z XVI–XVII w. sygnatura i regest.

Dokument dobrze zachowany.

Sygn. AUK Listiny I/44.

Lit: MUPr II/2, nr 42, s. 359–363 (Ed.); Kučera–Truc, s. 85 (Reg.); Zawodzińska, s. 19–38 (Ed.); Chmielowska, s. 273–279 (Ed., Tłum.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

6.

1401, 12 III (*die XII mensis Martii*), Praga (*Pragae*)

Notariusze publiczni Mikołaj syn Macieja z Brna (*Nicolai quondam Mathiae de Bruna*) z diecezji ołmunieckiej oraz Mikołaj, syn Andrzeja (*Nicolaus quondam Andree de Winczik*, kleryk diecezji wrocławskiej) wydają na prośbę mistrza Stefana z Kolína (*Stephanus de Colonia*), kanonika kościoła Wszystkich Świętych na Zamku Praskim i kaznodziei kaplicy Betlejemskiej, instrument notarialny, w którym uwierzytelniają i przytaczają niektóre dokumenty dotyczące wspomnianej kaplicy (zob. AUK Praha, sygn. I/31 i I/32).

Świadkowie: *Joannes dicto Rulant, alias Lyssy* (Jan zwany Rulat albo Łysy), *Joannes dicto Meysner* (Jan zwany Meisner), *civibus litteratis dictae majoris civitatis Pragensis* (obywatele piśmienni/literaci Starego Miasta Praskiego); *Joannes quondam Nicolai de Gyczin, notario publico* (Jan, syn Mikołaja z Jiczyna, notariusz publiczny); *Hieronimus Wenceslai de Praga* (Hieronim, syn Waclawa z Pragi); *Joannes Friczkonis de Cornaw, clerico* (Jan Friczkonis de Cornaw, kleryk); *Georgius quondam Nicolai de Budyna* (Jerzy, syn Mikołaja z Budyně), *armigero Pragensis dioecesis* (giermek praskiej archidiecezji).

Org. łac., perg. 68 cm × 57 cm.

Dokument dobrze zachowany (z dwoma *signa notarii*, lekko uszkodzony przez wilgoć).

In dorso: regest z XV w.: *Instrumenta pro donacione domus domini Crucis ad capellam in Bethlem*, starsze sygnatury z XVII i XIX/XX w. oraz napisany przez Maksymiliana Millauera regest z 1821 r.

Sygn. AUK Listiny I/50.

Lit: MUPr II/2, nr 49, s. 389–396 (Ed.); Kučera–Truc, s. 86 (Reg.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

7.

1401, 21 XII (*die XXI mensis Decembris*), Praga (*Pragae*)

Notariusz publiczny Michał, syn Mikołaja z Prachatic (*Michael, natus quondam Nicolai de Prachaticz*) z praskiej diecezji, wydaje instrument notarialny, w którym Ludolf Mesterman (*Ludolphus Mesterman*), mistrz sztuk wyzwolonych i bakałarz teologii, potwierdza, że sprzedał w obecności rektora praskiego uniwersytetu trójwydziałowego Mikołaja Stoera (*Nicolai Stor*) [ze Świdnicy] i za zgodą mistrzów Kolegium Karola IV, dwór z wieżami oraz innymi budowlami, trzema łanami, stawem rybnym i przynależnościami w Horních Počernicích (*Pocznicz Superiori*) Witowi, zwanemu Vitan z Popovic (*Vito dicto Vitan de Popowicz*) za 76 kop groszy praskich.

Świadkowie: *Johannes Hubner, magistro in artibus et sacre theologie baccalario formato* (Jan Hübner ze Śląska, mistrz sztuk wyzwolonych i bakałarz teologii uniwersytetu praskiego); *Johannes Hofman de Swydnicz, magistro in artibus studii predicti* (Jan Hoffman ze Świdnicy, magister sztuk wyzwolonych uniwersytetu praskiego)²³ *et Paulus, plebano in Prelorii Wratislaviensis diocesis* (Paweł, pleban w Przełęku, k. Nysy).

Org. łac., perg. 40–41,4 cm × 15–16,5 cm.

Dokument dobrze zachowany (z *signum notarii*, lekko poplamiony).

In dorso: nieczytelny regest z XV–XVI w.: *Curia in Pocznicz?* oraz sygnatura i regest z w. XVI–XVII.

Sygn. AUK Listiny II/113 (dokument pozyskany z Archiwum Narodowego w Pradze ze zbioru Akta Różnej Proweniencji, sygn. ARP 41).

Lit: Dragoun–Ratajová, s. 73 (Reg.); Nováček, nr 9, s. 18–20 (Ed.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

²³ Późniejszy biskup Miśni (1427–1451), zob. B. Zilynská, *Johann Hoffmann. Prager Student, antihussitischer Repräsentant und Bischof von Meißen*, AUC – HUCP 49 (2009), z. 2, s. 81–98.

8.

1402, 26 IV (die XXVI mensis Aprilis), Praga (Pragae)

Mistrz sztuk wyzwolonych Henning Boltenhagen (*magister Henningus Boltenhagen*), dziekan wydziału filozoficznego uniwersytetu trójwydziałowego w Pradze, oświadcza, że w imieniu wydziału przyjął sześć kop i cztery grosze od Mikołaja Stoera ze Świdnicy (*Nicolao Stoer de Swydnicz*), rektora uniwersytetu trójwydziałowego w Pradze. Akt ten wydał w obecności dwóch świadków.

Świadkowie: *Erasmus Elye de Nyssa* (Erazm Elie z Nysy), *Waltherus Harrasser* (Walter Harrasser ze Staffelstein), *magistris in artibus, ac novis et antiquis consiliariis nationum universitatis* (mistrzowie sztuk wyzwolonych, konsyliarze nacji uniwersyteckich; Erazm z Nysy nacji polskiej, a Walter Harrasser bawarskiej).

Org. łac., perg. 12,8 cm × 30 cm + 4 cm.

Na pergaminowym pasku była przywieszona pieczęć wydziału sztuk wyzwolonych (zerwana i utracona).

Dokument dobrze zachowany (lekko poplamiony).

Na zakładce dokumentu notatka z XV w.: *Textus in medio est iste: sanctum est prehonorare veritatem.*

In dorso: sygnatura i nota z XV w.: *Ista littera nullius est utilitatis, servatur tamen propter sigilli formam facultatis, ut si quando placeret habere ad instar antiqui possit coaptari*, a także regest oraz sygnatura z XVI/XVII w.

Sygn. AUK Listiny I/53.

Lit: MUPr II/2, nr 51, s. 398–399 (Ed.); Kučera–Truc, s. 86 (Reg.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

9.

1411, 29 IV (die penultima mensis Aprilis), Praga (Pragae)

Notariusz publiczny Michał, syn Mikołaja z Prachatic (*Michael, natus quondam Nicolai de Prachaticz*) z diecezji praskiej, wydaje instrument notarialny, w którym przytacza brzmienie Statutu Kolegium Królowej Jadwigi, ustanowionego przez powołanego prokuratora Krzyża (*Crux*). Od tego momentu kolegium ma być dostępne dla wszystkich biednych studentów bez względu na ich pochodzenie.

Świadkowie: *Stephanus de Glacz* (Stefan z Kłodzka); *Nicolaus Johlini* (Mikołaj Johlini); *Benessius de Ponte institore* (Benesz z Góry, kramarz); *Johannes Muglicer* (ksiądz Jan Mohelnicki); *Nicolaus Bohunconis dicto Nastoyte* (Mikołaj Bohunconis zwany Nastojte); *Leon institore* (Leon, kramarz); *Wenceslaus* (Wacław) *de Stetieticz*

Maioris et Mauricius de Bykew, notario actorum curiae Archiepiscopalis Pragensis (Maurycy z Bykowa, notariusz arcybiskupstwa praskiego).

Org. łac., perg. 53 cm × 51,5 cm + 3,5 cm.

Na pergaminowych paskach przywieszono pięć pieczęci: pierwsza kupca Krzyża się nie zachowała; druga woskowa w czarnej barwie kolistą pieczęć (ø 25 mm) Wacława, syna kupca Krzyża z herbowym wizerunkiem ptaka i legendą w otoku: *Sigillum Wenceslai ... de Praga*; trzecia woskowa w czerwonej barwie kolistą pieczęć (ø 40 mm) z wizerunkiem NMP z Dzieciątkiem pod baldachimem i legendą w otoku: *S. rectoratus Pragensis universitatis*; czwarta woskowa w czarnej barwie kolistą pieczęć (ø 25 mm) mistrza Jana Husa z wizerunkiem św. Katarzyny z kołem i mieczem oraz legendą w otoku: *S. magistri Iohannis Hus*; piąta woskowa w czarnej barwie kolistą pieczęć herbowa (ø 27 mm) Mikołaja z Miliczana z wizerunkiem miecza skrzyżowanego z ludzką postacią i legendą w otoku: *S. Nicolai de Miliczin*.

In dorso: regest z XV w.: *Crux civis Pragensis, procurator Hedvigis regine Polonie, statuta erigit pro studentibus* oraz regest i sygnatura z XVI/XVII w.

Dokument dobrze zachowany (z *signum notarii*, lekko poplamiony).

Sygn. AUK Listiny I/61 (A).

Inne egzemplarze dokumentu: Archiv Národního muzea v Praze, sygn. Perg-A343 (B); Národní archiv v Praze, zbiór Archiv pražského arcibiskupství I, sygn. B2/12, f. 4r–9v (C); Národní knihovna České republiky v Praze, sygn. XXIII F 63, f. 139r–158r (D).

Lit: MUPr II/2, nr 61, s. 1–12 (Ed. A); Teige/II, nr 46, s. 809–810 (Ed. A); Novotný, nr 30, s. 93–94 (Ed. A, C); Beblavý, s. 49–55 (Ed. B); Zawodzińska, s. 31–36 (Ed. A, B); Kučera–Truc, s. 86 (Reg. A); Šmahel–Silagi, s. 301–309 (Ed. C, D).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

10.

1441, 26 VI (*an der mitwochen nach Sand Jacobi tage*), Góra (Gore)

Wacław I cieszyński, książę śląski, pan Cieszyna, Głogowa i Góry (*Wenczlaw, herczug in Slesien, her czu Testhen, Grosenglogaw czum Gore*), nadaje Stefkowi z Kruszyńca (*Stephke von Joppendorff*) za wierną służbę, którą mu ofiarował, wieś Kruszyniec (*Joppendorf*) jako dziedziczne lenno.

Świadkowie: *Hannus von Doniyn* (Jan von Dohna); *Heinrich* (Henryk) *Bircke Rackil*; *Narthaw*; *Otte* (Otton) *Abstatch und her Johannes Nebiltschicz, cantor czu Grosenglogaw, unser schrieber* (Jan Nebiltschicz, kantor głogowski i pisarz książęcy).

Org. niem., perg. 33 cm × 23,5 cm + 7,1 cm.

Na pergaminowym pasku przywieszona woskowa w czerwonej barwie kolista pieczęć herbowa księcia Waclawa I (ø 35 mm) z wizerunkiem orlicy i legendą w otoku: *Sigillum Wenceslai ducis Tesschnensis*.

In dorso: nota z XVI/XVII w.: *tem off Joppendorff*, starsza sygnatura oraz napisana przez Maksymiliana Millauera data wydania dokumentu.

Dokument dobrze zachowany.

Sygn. AUK Listiny II/53.

Lit: Kučera–Truc, s. 96 (Reg.); Dragoun–Ratajová, s. 36–37 (Reg.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

11.

1463, 3 X (*am montage vor sant Efrancisci tag*), Góra (Gore)

Przemysław II, książę śląski i cieszyński oraz pan Wielkiego Głogowa (*Przemko herczug in Slezien zu Tesschin und her zu Grosenglogaw*), potwierdza dokument swojego starosty Nickla Ledelawa (*Nickel Ledelaw*), wydany w Górze 29 VII 1461, w którym Stefek z Kruszyńca (*Stephke von Jopindorff*) nadaje swój majątek lenny Jankowi Sędziwojowi (*Sandziwoye*).

Świadkowie: *Nickel Ledelaw* (Mikołaj Ledelaw); *Nekusch deler* (Niekusz/Mikołaj, kramarz); *Mickel Kechenbrg* (Mikołaj Kechenberg); *Cristoff Ledlaw* (Krzysztof Ledelaw); *Cristoff von der Tschrenaw* (Krzysztof z Tschranaw?); *Dyonisus Waltersdorff unser schreiber, thumhire zu Glogaw* (Dionizy z Niegosławic, pisarz książęcy i kanonik głogowski).

Org. niem., perg. 28,4 cm × 22 cm + 2,8 cm.

Na pergaminowym pasku przywieszona woskowa w czerwonej barwie kolista pieczęć herbowa księcia Przemysława II (ø 39 mm) z wizerunkiem orlicy i legendą w otoku: *Sigillu... ..is Tesschnensis et Glogovie*.

In dorso: regest z XVII w., stara sygnatura oraz napisana przez Maksymiliana Millauera data wydania dokumentu.

Dokument dobrze zachowany.

Sygn. AUK Listiny II/57.

Lit: Kučera–Truc, s. 97 (Reg.); Dragoun–Ratajová, s. 39 (Reg.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

12.

1505, 23 V (*Freitag nach des heiligen Leychnams tage*), s. 1.

Marcin Yater (*Martinus Yater*), sędzia dworski w Górze (*Goram*), Janusz Strauwalt, sędzia prawa polskiego (*Hanuus Strauwalt szandza*) oraz asesorzy sądowi poświadczają, że Krzysztof (*Cristoff*), burgrabia von Dohna (*Donyn*), sprzedał swój majątek w Kruszyńcu (*Joppendorf*) Jerzemu Strauwaltowi (*Jorge Sträuwalt/Sträuwald*).

Org. niem., perg. 20,5 cm × 13,7 cm + 2,7 cm.

Na pergaminowych paskach przywieszono dwie pieczęci. Pierwsza woskowa w zielonej barwie kolistą pieczęć (ø 30 mm) z herbem dzielonym w słup z wizerunkiem orła na prawej stronie i część koła na lewej oraz legendą w otoku: *Sigillum... cii ducis*; druga kolistą pieczęć (ø 19 mm) woskowa w ciemnej barwie z herbem z wizerunkiem kieratu oraz legendą w otoku: *Sigillum...*

In dorso: nota z XVII w. oraz napisana przez Maksymiliana Millauera data wydania dokumentu.

Dokument dobrze zachowany.

Sygn. AUK Listiny II/63.

Lit: Kučera–Truc, s. 97 (Reg.); Dragoun–Ratajová, s. 43 (Reg.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

13.

1508, 20 II (*am Sontage nach Valentini*), Kraków (*Crogkaw*)

Zygmunt Stary, król polski, wielki książę litewski, ruski i pruski (*Sigimund, König von Polone, Grossfurste von Littenie...*), wyznaje, że nadał Ernestowi Krekwiczowi rzeczonemu Strawenwalt (*Ernst Krekvicz Strawenwalt*) za wyświadczone usługi wieś Kruszyniec (*Joppendorf*).

Org. niem., perg. 37,8 cm × 22,7 cm + 8,7 cm.

Na pergaminowym pasku przywieszona woskowa w czerwonej barwie kolistą pieczęć herbowa Zygmunta Starego (ø 74 mm). W polu pieczętnym znajduje się koronowany herb z orłem, a wokół niego 11 herbów ziemi, którymi władał Zygmunt, a także legenda w otoku: *Sigismundus dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie Prussieque, dominus ...*

Pod zakładką wpis regestracyjny: *Johannes de Lassko, R. per cancellarium scripsit.*

In dorso: nota: *Registratur* oraz stara sygnatura.

Dokument dobrze zachowany (lekko poplamiony).

Sygn. AUK Listiny II/65.

Lit: Kučera–Truc, s. 97 (Reg.); Dragoun–Ratajová, s. 44 (Reg.).

Digitalizacja: Digitální repozitář UK; Monasterium

Résumé

Medieval Polish and Silesian collections stored in the Charles University Archive in Prague

The article presents a brief history of the medieval manuscript collections of the Charles University Archives in Prague which includes a catalogue of 13 medieval (1345–1508) Polish and Silesian charters stored there. These charters relate mostly to the Silesian village of Kruszyniec near Góra (no. 1, 10, 11, 12, 13) whose connection with the Prague university is not entirely clear. Another group of charters, related to Poland, are documents very well recognized in literature on the subject, concerning Queen Jadwiga of Anjou's foundation of a college for poor students from Lithuania in 1397 (no. 4, 5) and acquisition thereof by the Czech nation in 1411 (no. 9). Other Polish and Silesian charters concern Nicolas Stör of Świdnica, rector of the Three-faculty University in Prague and theologian (no. 7, 8) and the deans of Wrocław (no. 2, 3) as guardians of the rights of the Polish nation. One charter was drawn up by Nicolas, son of Andrew de Winczik, a cleric of the Wrocław diocese and public notary (no. 6). The article contains a catalogue of the charters.

Nadesłany: 4 XII 2021

Nadesłany po poprawkach recenzyjnych: 12 III 2022

Zaakceptowany: 20 III 2022

Dr Robert T. Tomczak

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Historii

ul. Uniwersytetu Poznańskiego 7, 61-614 Poznań

e-mail: robert.tomczak@amu.edu.pl

Bibliografia/Bibliography

Źródła

Archiv Národního muzea v Praze, sygn. Perg-A343

Archiv Univerzity Karlovy v Praze, sygn. Listiny I/39; I/41, I/43, I/44, I/50, I/53, I/61; II/2; II/53; II/57; II/63; II/65; II/113

Národní archiv v Praze, zbiór Archiv pražského arcibiskupství I, sygn. B2/12, f. 4r–9v

Národní knihovna České republiky v Praze, sygn. XXIII F 63, f. 139r–158 r

Album, seu matricula facultatis juridicae universitatis Pragensis ab anno Christi 1372 usque ad annum 1418, [w:] *Monumenta Historica Universitatis Carolo-Ferdinandea Pragensis*, t. 2, cz. 1, Pragae 1834

Chmielowska B., *Przywilej fundacyjny kolegium królowej Jadwigi przy Uniwersytecie Karola w Pradze*, [w:] *Dzieło Jadwigi i Jagiełły. W sześćsetlecie chrztu Litwy i jej związków z Polską. Antologia historyczno-literacka*, oprac. W. Biliński, Warszawa 1989

Codex diplomaticus almae Carolo-Ferdinandea universitatis Pragensis, [w:] *Monumenta Historica Universitatis Carolo-Ferdinandea Pragensis*, t. 2, cz. 2, Pragae 1834

Liber decanorum facultatis philosophicae Universitatis Pragensis ab anno Christi 1367 usque ad annum 1585, [w:] *Monumenta Historica Universitatis Carolo-Ferdinandea Pragensis*, t. 1, cz. 1–2, Pragae 1830–1832

Statuta collegii Hedwigis, reginae Poloniae, [w:] *Statuta et Acta Rectorum Universitatis Carolinae Pragensis 1360–1614*, wyd. F. Šmahel, G. Silagi, Praha 2018

Statuta Universitatis Pragensis, eds. A. Ditirich, A. Spirk, [w:] *Monumenta historica Universitatis Carolo-Ferdinandea Pragensis*, t. 3, Pragae 1848

Statuta Universitatis Pragensis, [w:] *Monumenta Historica Universitatis Carolo-Ferdinandea Pragensis*, t. 2, cz. 2, Pragae 1848

Opracowania

Beblavý J., *Lietuvių cekų santykiai Vytauto didžiojo laikais*, Kaunas 1930

Dembowska M., *Ewolucja pojęcia bibliografii narodowej od Karola Estreichera do naszych czasów*, [w:] *Księga pamiątkowa ku czci Karola Estreichera (1827–1908). Studia i rozprawy*, red. J. Baugmart, H. Hleb-Koszańska i in., Kraków 1964, s. 98–113

Eder M., *Wprowadzenie do lektury*, [w:] *Polonika ze zbiorów zamku Skokloster. Katalog*, oprac. tenże, Warszawa 2008, s. 7–34

Haas A., *Archiv Karlovy university v Praze. Poznámky k jeho inventarizaci*, *Časopis archivní školy* 15–16 (1937–1939), s. 1–68 [Praha 1940]

Haas A., *Universitní listiny v archivu Národního musea*, *Časopis Národního muzea* 116 (1947), s. 58–62

Holá M., *Studentské koleje pražské univerzity v pozdním středověku a raném novověku. Dějiny – správa – úřední písemnosti (do roku 1622)*, Praha 2017

- Katalog dokumentów pergaminowych ze zbiorów Tomasza Niewodniczańskiego w Biturgu*, oprac. J. Tomaszewicz, M. Zdanek, Kraków 2004
- Katalog zbioru dokumentów pergaminowych Biblioteki Jagiellońskiej*, t. 1: *Katalog dokumentów*, oprac. K. Nabiałek, W. Świeboda, M. Zdanek, Kraków 2014
- Kowalczyk M., *Colligite fragmenta ne pereant... Studia z dziejów Uniwersytetu Krakowskiego w średniowieczu*, Kraków 2010
- Kubiček A., Petráňová A., Petráň J., *Karolinum a historické koleje University Karlovy v Praze*, Praha 1961
- Kučera K., Truc M., *Archiv University Karlovy. Průvodce po archivních fondech*, Praha 1961
- Listiny II (1322–1872). Katalog*, oprac. M. Dragoun, J. Ratajová, Praha 2013
- Malinowski M., *Kollegium dla Litwinów w Pradze. Zakład królowej Jadwigi*, [w:] *Dzieje dobroczynności krajowej i zagranicznej*, t. 1, Wilno 1923, s. 384–388
- Minimalne wymagania dla opisu archiwalnego* [on-line], http://agad.gov.pl/?page_id=890, [dostęp: 10.12.2021]
- Nejstarší listiny Univerzity Karlovy*, vyd. J. Royt, Praha 2018
- Nikodem J., *Jadwiga, król Polski*, Wrocław 2009
- Nováček V.J., *Několik listin týkající se koleje Karlovy z let 1367–1424*, *Věstník Královské české společnosti nauk, třída filosoficko-historicko-jazykozpytná* 12 (1895), s. 1–30
- Novotný V., *M. Jana Husi korespondence a dokumenty*, Praha 1920
- Ozóg K., *Die ersten Professoren generationen an der Krakauer Universität im 15. Jahrhundert*, *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 60 (2020), z. 1, s. 15–25
- Svatoš M., *Digitalizace listin Archivu Univerzity Karlovy v Praze (bilance jednoho projektu)*, *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 49 (2009), z. 1, s. 113–117
- Svatoš M., *Diplomatář pražské univerzity*, Praha 1980 (niepublikowana praca doktorska)
- Svatoš M., *Diplomatický rozbor listin k dějinám pražské univerzity*, *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 29 (1989), z. 2, s. 71–95
- Svatoš M., *Jan Reček a jeho písemná pozůstalost v archivu pražské univerzity*, *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 14 (1974), z. 1–2, s. 121–160
- Svatoš M., *Listiny k počátkům koleje Matyáše Loudy z Chlumčan*, *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 17 (1977), z. 1, s. 71–96

- Svatoš M., *Litevská kolej pražské univerzity (1397–1622)*, [w:] *Praha – Vilnius. Sborník prací k 400. výročí založení univerzity ve Vilniusu*, eds. J. Petr, L. Řeháček, Praha 1981
- Svatoš M., *Pražské arcibiskupství a univerzita do husitství*, [w:] *Pražské arcibiskupství 1344–1994. Sborník statí o jeho působení a významu v české zemi*, eds. Z. Hledíková, J.V. Polc, Praha 1994
- Svatoš M., *Rozsah a původní podoba listinného fondu Pražské univerzity*, *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 25 (1985), z. 2, s. 15–33
- Svatoš M., *Rukopis Privilegia universitatis Pragensis a jeho historická cena*, *Zprávy Archivu Univerzity Karlovy* 1 (1976), s. 37–49
- Svatoš M., *Středověká vysvědčení absolventů pražské univerzity (Studie k univerzitnímu diplomatáři III)*, [w:] *Historia docet. Sborník prací k počtě šedesátých narozenin prof. PhDr. Ivana Hlaváčka, CSc.*, eds. M. Polívka, M. Svatoš, Praha 1992
- Świeboda W., „*Universitas contra haeresim. Działalność antyheretycka Stanisława ze Skarbimierza jako przedstawiciela Uniwersytetu Krakowskiego*”, Kraków 2021
- Teige J., *Základy starého místopisu Pražského (1437–1620). Oddíl I, t. 2*, Praha 1915
- Tomczak R.T., *Kontakty edukacyjne Polaków z uniwersytetami praskimi w okresie średniowiecza. Studium prozopograficzne*, Poznań 2020
- Tomek V.V., *Děje university pražské*, t. 1, Praha 1849
- Truc M., *K dějinám archivu pražské university v polovině 18. století*, *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 1 (1960), s. 91–126
- Truc M., *O stavu a úkolech Archivu University Karlovy*, *Sborník archivních prací* 6 (1956), z. 1, s. 239–265
- Universitätsstudium und Gesellschaft in Mitteleuropa vom 15. bis zum 18. Jahrhundert*, red. K. Ožóg, M. Zdanek, Kraków 2017
- Vojtíšek V., *O archivu University Karlovy a jeho ztrátách*, *Archivní časopis* 1 (1951), s. 86–93
- Wagner W.E., *Universitätsstift und Kollegium in Prag, Wien und Heidelberg. Eine vergleichende Untersuchung spätmittelalterlicher Stiftungen im Spannungsfeld von Herrschaft und Genossenschaft*, Berlin 1999
- Wójcik M.L., *Rec. z: Katalog śląskich dokumentów joannickich przechowywanych w Narodowym Archiwum w Pradze, oprac. Roman Stelmach, Wrocław: Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Archiwum Państwowe we Wrocławiu, 2012, ss. 348, 16 il. cz.-b, Hereditas Monasteriorum* 2 (2013), s. 351–389

- Zahajkiewicz M., *Teoria duszpasterstwa*, [w:] *Dzieje teologii katolickiej w Polsce*, t. 1, red. M. Rechowicz, Lublin 1974, s. 213–248
- Zawodzińska C., *Kolegium królowej Jadwigi przy Uniwersytecie Karola w Pradze i jego pierwszy statut*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace historyczne* 9 (1962), s. 19–38
- Zdanek M., *Uniwersytet Krakowski wobec własnej przeszłości w XV–XVI wieku*, Kraków 2017
- Zilynská B., *Johann Hoffmann. Prager Student, antihussitischer Repräsentant und Bischof von Meißen*, *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 49 (2009), z. 2, s. 81–98